

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 48

Valtuustoaloite energiapoliittisen ohjelman laatimiseksi - Tampereen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

TRE:1689/00.00.01/2023

Valmistelija / lisätiedot:
Kankaala Kari

Valmistelijan yhteystiedot

Ympäristö- ja kehitysjohtaja Kari Kankaala, puh. 050 351 3020, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 1241 626, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Tampereen sosialidemokraattinen valtuustoryhmän valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei tässä vaiheessa anna aiheutta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Tampereen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää 20.3.2023 jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki ryhtyy laatimaan Tampereen energiapoliittista ohjelmaa. Aloitteessa esitetään, että ohjelmassa otetaan huomioon Tampereen hiilineutraaliustavoitteet sekä kerrotaan, miten tavoitteet sovitetaan yhteen valtakunnallisten ja EU:n vastaavien ohjelmien kanssa. Aloitteessa esitetään myös, että ohjelma ottaa kantaa Tampereen kaupunkikonsernin rooliin ja mahdollisuuksiin energiantuottajana edistää erilaisia hiilivapaita tuotantomuotoja ja näiden tuotteiden käyttöönottoa aluetaloudessa ja tarkastelee energiasiirtymän asettamia vaatimuksia kaupungin kaavoitukselle, julkiselle ja yksityiselle liikenteelle, elinkeino- ja koulutuspolitiikalle sekä kaupungin omalle rakennuttamistoiminnalle. Lisäksi ohjelmaan esitetään konkreettista investointisuunnitelmaa suuremmista kohteista.

Aloitteen perusteeksi sosialidemokraattinen valtuustoryhmä nostaa ilmastopolitiikan keskeisyyden sekä Ukrainan sodan aiheuttaman tarpeen nopeuttaa uusiutuvan energian lisäämistä ja vähentää riippuvuutta Venäjän myymistä fossiilisista polttoaineista. Lisäksi aloitteessa nostetaan esiin, että energiapolitiikkaa on syytä tarkastella muutenkin kuin vain ilmastopolitiikan näkökulmasta. Aloitteessa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

mainitaan myös mm. elinkeinopolitiikka, omistajarooli, energian varastointi, puupolttoaineen kestävyysnäkökulmat, hiilen talteenotto, liikenteen käyttövoimat, energian hinta ja huoltovarmuus.

Vastausta on valmistellut ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö. Alustavia keskusteluja on käyty kaupungin eri yksiköiden ja palvelualueiden välillä sekä Tampereen Energia Oy:n edustajien kanssa.

Tarve kaupungin energiapoliittisille linjauksille on lisääntynyt energiamurroksen edetessä. Murros on ollut käynnissä jo pitkään myös Tampereella: energian tuotanto ja kulutus ovat muutoksessa. Muutos on kiihtynyt viime vuosina Ukrainan sodasta seuranneen energiakriisin aikana. Tällä hetkellä lisävauhtia muutokseen tuo myös muun muassa Lähi-Idän tilanteen eskaloituminen Gazan sodaksi.

Painetta eri näkökulmien huomioimiseen energiasuunnitelmissa tulee myös muualta. Esimerkiksi Tampereen kaupungin allekirjoittamaan Covenant of Mayors -ilmasto- ja energiasitoumukseen on tullut peruspilariksi ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen rinnalle energiaköyhyyden lievittäminen, johon myös Tampereen pitää jatkossa vastata.

Energiamurros kytkeytyy vahvasti myös Tampereen kaupungin nykyisen strategian painopisteisiin: Energiajärjestelmä on ollut suuri päästölähde, mutta on muuttumassa nopeasti lähes hiilineutraaliksi. Se on keskeinen liikenteen ja teollisuuden siirtymässä kestävään energiankäyttöön (painopiste *Hiilineutraalit teot*). Samanaikaisesti energiamarkkinat muuttuvat, erilaiset yhteisöt tai kuluttajat voivat toimia energian tuotannossa, varastoinnissa ja optimoinnissa, mistä syntyy myös uusia elinkeinoja (painopiste *Tekevät yhteisöt*). Lisäksi Tampereella on sekä digitalisaation, ICT-ratkaisujen että energian eri osa-alueisiin liittyvää osaamista, jotka yhdessä voivat tuottaa ratkaisuja kaupunkien energiajärjestelmille kaikkialla maailmassa (painopiste *Tulevaisuuden edelläkävijyyttä*)

Energiajärjestelmä on monimutkainen kokonaisuus. Energian kysyntä ja tarjonta sekä näiden laatu, määrä, hinta ja vaikutukset muodostuvat yhteiskunnan, talouden, sääntelyn ja teknologian vuorovaikutuksesta. Tampereella tehtävien energiantuotantoon ja -kulutukseen vaikuttavien valintojen vaikutuksia tulee tarkastella kaikissa näissä konteksteissa sekä maantieteellisesti niin laajasti kuin tarpeellista.

Lämmitys on paikallisesti ratkottava asia, sähköntuotanto puolestaan kansallinen ja kansainvälinen järjestelmä. Näitä sovitetaan yhteen energiasektorien integroitua toisiinsa. Polttoaineissa siirrytään myös yhä enemmän tuonnista kotimaiseen.

Energiapoliittisia linjauksia tehdessä on siis tarpeen huomioida sekä energiankulutuksen että -tuotannon muutokset ja ennakoida muutoksia pidemmälle tulevaisuuteen. Lisäksi tarvitaan lisätietoa kaikille toimijoille siitä, millaisia kehityskulkuja Tampereen energiajärjestelmässä voi tulevaisuudessa olla ja mitkä eri vaihtoehtojen vaikutukset ovat

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampereella. Etenkin uusiutuva energia mutta myös muut energiamuodot vaativat tilaa joko kaupungissa tai sen ulkopuolella. Kyse on siten myös maankäyttöratkaisuista. Energia-alan yritykset näkevät maankäytön ohjauksen merkittävänä mahdollistajana, ja mm. lupaprosessien nopeuttamiselle on tarvetta. Kaupungin kannalta taas on keskeistä huomioida energiaratkaisut tulevaisuuden maankäytön suunnittelussa.

Kaupunki on jatkossakin keskeinen vaan ei kuitenkaan ainoa toimija energiaratkaisujen tuottajana. Siksi kaupungin energialinjaukset tulisi valmistella yhteistyössä Tampereen Energian kanssa sekä muita keskeisiä sidosryhmiä kuullen. Linjausten tarkoitus on sopia eri toimijoiden kesken yhdessä paikallisia tavoitteita, toimintamalleja ja periaatteita, joiden pohjalta eri tahot tekevät ratkaisujaan. Yhteiset linjat ohjaavat samalla Tampereelle uusia toimijoita, joilla on samansuuntaiset tavoitteet. Yhteisen näkemyksen pohjalta on myös helpompi jatkossa reagoida energiajärjestelmään kohdistuviin shokkeihin niin, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa kuntalaisille, ympäristölle, kaupungille ja elinkeinotoimijoille.

Vastauksena sosiaalidemokraattien valtuustoaloitteeseen esitetään, että energiapolitiittiset linjat valmistellaan vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on ennakoida energiajärjestelmän muutoksia seuraavina vuosikymmeninä, kirjata mahdolliset kehityspolut kestäväan energiantuotantoon ja -kulutukseen Tampereella, tutkia vaihtoehtojen vaikutuksia eri näkökulmista sekä laatia tarvittavia linjauksia yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Energialinjaukset käsitellään kaupunginhallituksessa loppuvuodesta 2024.

Työtä varten tarvittava esiselvitystyö käynnistettäisiin heti. Linjat valmisteltaisiin yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Mukaan työhön tulisivat Tampereen Energia Oy, muut relevantit kaupunkikonsernin yhtiöt, Tampereen korkeakouluyhteisö sekä elinkeinoelämän kuten energia-, ICT- ja rakennusalojen edustajia.

Työtä koordinoi Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö (ILY) yhteistyössä elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualueen RECO-projektin kanssa.

Tiedoksi

valtuuston päätöksestä: Tampereen sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä, Kari Kankaala

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§48

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)